

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2253

Vragen van de leden **Ploumen** en **Van den Hul** (beiden PvdA) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *het bericht «Tienduizenden Oeigoeren slachtoffer van dwangarbeid voor bekende merken»* (ingezonden 3 maart 2020).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken) en van Minister **Kaag** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 27 maart 2020).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht «Tienduizenden Oeigoeren slachtoffer van dwangarbeid voor bekende merken»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Ziet u in het rapport «Uygurs for sale» bevestiging voor de wijze waarop de Chinese overheid de rechten van de Oeigoeren schendt? Zo ja, welke stappen bent u bereid te zetten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

De conclusies die in het rapport van de Australian Strategic Policy Institute (ASPI) worden getrokken zijn zeer zorgwekkend. De mensenrechten van Oeigoeren en andere religieuze minderheden in China hebben de aandacht van dit kabinet. Vorig jaar hebben premier Rutte en wijzelf afzonderlijk onze zorgen overgebracht aan China. Ook heeft Nederland meegedaan aan twee side-events over Xinjiang in Geneve en New York, aan een gezamenlijke brief aan de voorzitter van de VN-Mensenrechtenraad, en aan een gezamenlijke verklaring in de Derde Commissie van de AVVN. Het kabinet blijft bereid om zowel bilateraal als multilateraal aandacht te vragen voor de mensenrechten van Oeigoeren en andere moslimminderheden in China. De motie Van Helvert c.s. (32 735, nr. 281) over internationaal onderzoek naar dwangarbeid in Xinjiang wordt hierin meegenomen.

¹ «Tienduizenden Oeigoeren slachtoffer van dwangarbeid voor bekende merken», 2 maart 2020, NOS.nl (<https://nos.nl/l/2325412>).

Vraag 3

Bent u bereid te onderzoeken (al dan niet in samenwerking met het Nederlandse bedrijfsleven) of er mogelijk ook Nederlandse bedrijven zijn waar Oeigoeren tewerkgesteld worden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn?

Antwoord 3

In het kader van het beleid gericht op internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO) verwacht het kabinet van Nederlandse bedrijven dat zij ondernemen in lijn met de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen. De richtlijnen vragen bedrijven gepaste zorgvuldigheid toe te passen en mogelijke risico's in hun waardeketen – zoals mensenrechtenschendingen – te identificeren, deze risico's te voorkomen of aan te pakken en hierover transparant te rapporteren. Dit geldt ook voor Nederlandse bedrijven die zakendoen in China. Het is de verantwoordelijkheid van deze bedrijven om in kaart te brengen of zij gelinkt zijn aan bedrijven waar Oeigoeren tewerkgesteld worden. Het kabinet doet hier geen onderzoek naar. Voor 25 maart 2020 stond een door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, RVO en andere stakeholders te organiseren kennissessie voor Nederlandse bedrijven over mensenrechten, ketentransparantie en mogelijke risico's bij het ondernemen in China gepland. In verband met de maatregelen ter bestrijding van het coronavirus is besloten om deze bijeenkomst tot nader order uit te stellen. Wanneer de situatie het toelaat zal deze alsnog plaatsvinden. Het onderwerp dwangarbeid en de situatie van de Oeigoeren zullen hierbij expliciet aan de orde komen. Ook zullen de conclusies van het ASPI-rapport worden besproken. Voor ondernemers is op de website van de RVO informatie beschikbaar over maatschappelijk verantwoord ondernemen, zowel in algemene zin, als toegespitst op China.

Vraag 4

Bent u bereid in overleg te treden met uw Europese collega's over de wijze waarop de Chinese overheid de Oeigoeren tewerkstelt in westerse bedrijven ten behoeve van een gezamenlijke reactie richting de Chinese overheid? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Dit kabinet heeft er conform de motie Van Helvert c.s. (Kamerstuk 32 735, nr. 281) reeds voor gezorgd dat de EU op 10 maart jl. in de VN-mensenrechtenraad zorgen over dwangarbeid door Oeigoeren heeft uitgesproken.

Vraag 5

Bent u bereid het pleidooi van de onderzoekers om westerse bedrijven onbelemmerde toegang te geven tot de fabrieken te ondersteunen? Zo ja, welke middelen gaat u daartoe inzetten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Het kabinet zet zich reeds in om betekenisvolle toegang voor VN-waarnemers te bewerkstelligen. Hier lijkt na een jaar voorzichtig beweging in te komen. Mocht een dergelijk bezoek daadwerkelijk plaatsvinden, dan zal dit kabinet er bij gelegenheid voor pleiten dat ook dwangarbeid onderwerp van aandacht is.

Vraag 6

Bent u van mening dat de wijze waarop de Chinese overheid omgaat met Oeigoeren een krachtige internationale reactie vereist? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ja. Het kabinet spant zich in om een zo breed mogelijk draagvlak te creëren voor het in VN-verband aanklaarten van de mensenrechtensituatie in Xinjiang. Dit doet het kabinet door de mensenrechtensituatie in China op te brengen in bilaterale contacten met derde landen en door actief mee te werken aan multilaterale initiatieven zoals de gezamenlijke brief over Xinjiang aan de voorzitter van de VN-Mensenrechtenraad van juni 2019. Andere voorbeelden waarbij Nederland een voortrekkersrol heeft gespeeld zijn de gezamenlijke verklaring over Xinjiang in de Derde Commissie van de AVVN op 29 oktober

2019 en de twee side-events met de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Canada in respectievelijk de VN-Mensenrechtenraad van maart 2019 en de AVVN *high level week* in september 2019.

Vraag 7

Bent u voornemens gebruik te maken van het lidmaatschap van de VN-Mensenrechtenraad om de situatie in China betreffende de Oeigoeren hoog op de internationale agenda te plaatsen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Het kabinet blijft bereid om zowel bilateraal als multilateraal aandacht te vragen voor de mensenrechten van Oeigoeren en andere religieuze minderheden in China. Het kabinet doet dit zowel in EU-verband als met andere gelijkgezinde landen.

Vraag 8

Bent u bereid om bedrijven die actie zouden willen ondernemen indien nodig daarin te ondersteunen?

Antwoord 8

Ja, het kabinet blijft zich inzetten om bedrijven te wijzen op hun verantwoordelijkheid om internationaal maatschappelijk verantwoord te ondernemen en om bedrijven daarbij te ondersteunen. Dit gebeurt onder andere via de IMVO-convenanten, financiering van de MVO Risicochecker en de voorlichting door de RVO en de posten. Het kabinet heeft ook, in lijn met de motie Voordewind (Kamerstuk 35 207, nr. 22), extra middelen vrijgemaakt om in te zetten op bewustwording en het vergroten van kennis ten aanzien van China onder bedrijven en stakeholders (zoals de regionale ontwikkelingsmaatschappijen) in Nederland. Kennis over de mensenrechtensituatie in China maakt daar een integraal onderdeel van uit. Zoals gezegd zal het Ministerie van Buitenlandse Zaken samen met andere belanghebbenden een kennissessie voor Nederlandse bedrijven organiseren over mensenrechten, ketentransparantie en risico's bij het ondernemen in China. Het onderwerp dwangarbeid en de situatie m.b.t. de Oeigoeren komen daarbij expliciet aan de orde. De conclusies van het ASPI-rapport zullen daar ook worden besproken. Voor ondernemers is op de website van de RVO informatie beschikbaar over maatschappelijk verantwoord ondernemen, zowel in algemene zin, als toegespitst op China.